

Harasztiné Bata Zsuzsanna, ny. óvodapedagógus

Fülöp-hegyi mesék: Madárbirodalom, madárparadicsom

Helyszíni tudósítás

Júliusi meleg nyári estéken sünök kocognak, neszeznek a szepezdi kertben. A nappalok vendégei is meg-megjelennek, madarak a fákon, a hangyák a fűben, apró kékszínű lepkék a virágokon, a kövek között a zöld gyík, fenyők ágain a mókusok, éjszaka a kerítés alatt a vadmalacok és újabban a föld alól rendíthetetlenül tör fel a vakond nap, mint nap a cseresznyefa alatt, finom megmunkált kupacokat hagyva maga után.

Idén a kert madárparadicsommá változott. Korábbi években is voltak énekes kismadarak nyaranta, rozsdafarkú, cinke, rigó, gerlepár.

Most száz és száz kis veréb repül az etetőkhöz, melyeket a gondos Gazda helyezett el kora tavasszal a tölgyfa törzsére és a csonka diófa oldalán,- mely három fő ágat hajtott, s szinte nyújtózkodik az ég felé, uralja kertet,- a piros tetős madár házikó kényelmes pihenő rúddal van felszerelve, kapaszkodó cinkelábacsokkáknak. A diófán megjelenik néha a csúszka madár más eledelt, apró rovarokat keres a magon kívül. A tarka harkály is ott neveli fiókáját. A madáreleséggel "terített asztal" a beton lapokon a zsenge fűben látható négy hatalmas itató edénnyel. A tölgyfára helyezett házikónak, ami télen odúnak is megfelel, ablakai, rései vannak, elől a kis tálca napraforgóval van teli. Ahogy szedegetik, felkapják a szemet a csapatostól érkező verebek, szétvágják csőrükkel. Lehull a magok egy része, onnan már nem csippenti fel semelyik madár, legfeljebb az éjszakai látogatót csalja ide a napraforgó, pedig nyáron igazán nincs ideje vaddisznók látogatásának ebben a madárbirodalomban

A lusta kényelmes puha talpakon járók macskák sem szívesen látott vadászok, mert lapulnak és lesben állnak a leandereknél. Ősi mozdulattal talán csak játékból figyelik a kis óvatlan idei fiókákat. Talán. Ahol ennyi kismadár vendégeskedik a Gazda etetőinél, ott bizony az lenne jó, ha jóllakottan visszarepülnének oda, ahonnan érkeznek, a Fülöp hegy szőlőskertjei felé.

A hegy oldalából naponta többször ide reppennek, cikáznak a cseresznyefa felett, megpihennek levelei, ágai között. A tujafa, juniperuszok, madárbirsek, tűztövisek, csipkebogyós vadrózsa és a kökény ágai közül is sokan merészkednek ki. Egyik- másik madár már óvatos.

Az idén kikelt fiókák oly szelídek, oly ártatlanok, biztonságban érzik magukat, egyáltalán nem látszanak félnéknek. Miért is lennének, hisz itt minden olyan, mint a hajdani Édenben. Csend, béke, nyugalom vagy mégse? Kiszolgáltatottság? Kell az odafigyelés a másakra, hogy jusson neki is mag, víz, fürdési, pancsolási lehetőség?

Édeni-paradicsomi állapot. Igen, most ez a helyzet, de hirtelen becsap egy szürke madár s az összes veréb, huss, elröppen. Mit akart ez a szürketollú? Életükre tör? Vagy csak erőt fitogtat? Vadász ösztönét éli ki?

Honnan tudnák, bár bennük ott rejtőzik mégis valami ősi tulajdonság. Félni kell. Jobb az óvatosság. A szelíd széncinke az itató szélére röppen, melyből elpárolgott a víz, alacsonyabb a felszíne, mint tegnap ilyenkor. Nem baj, beletoccsan, fürdik, hűsíti tollruháját, fröcsköl, szárnyait emelgeti. Jön a többi is, váltják egymást, felkapnak egy búzaszemet.

Ezen a betonlapon nincs napraforgó. Kukorica kerül a gerléknek és a cinkéknek búza, tavalyi fűmag. Hirtelen nyolc veréb röppen a magra, de a szél megmozgatja a cseresznyefa levelét és egy pillanat alatt elrepülnek a sövény felé.

Az itató vizén táncol a napsugár, a cinkék fölrepülnek a cseresznyefa sodródó leveleihez, kutatnak hernyó után, érzik, hogy nem elég a készen kapott mag. Ki tudja, meddig tart a nyár? Lesz -e

follytatása ennek az édeni bőségnek? A fiókák előjönnek és a cinkemama, egyiket -másikat eteti, csőrüket tisztogatja. A kis cinkék finom fekete kalapban, begyüknél a fekete csíkkal kecsesen kapaszkodnak az ágba, túriák a gondoskodást.

A verebek idei első fészekalja, hosszú szürkés tollazattal szinte beleolvad a búzaszemek közé. A nagyobb testű hímek díszes barna tollazattal, szabályos mintázattal messziről láthatók.

A paradicsomi állapot a nyárról szól, a felkelő, majd a tüzesen sütő nap és lenyugvó nap határozza meg, hogy milyen életritmusa van minden madárfajtának.

Az esőfelhők is befolyásolják, a füllesztő párás meleg és az esti hűvösebb levegő is, a Hold fogyása-telése is, a csillagok járása is. Egyáltalán, a négy évszaktól a jelenlegi, a nyári a legmegbízhatóbb.

Hajnalban a cinkék jönnek elsőként. A rigók ideje is a kora reggeli, de idén máshol raktak fészket, ahol nincs macska a közelben. Aztán jön a többi madár.

A párját vesztett gerle hiába repül a másik gerlepárhoz, ide-oda szállnak és elúzik. Így csak panaszosan búg. Szép körgallérja van, ezüstszürke finom vonalú könnyű lépésű madár, és amikor felröppen, a békegalamb jut eszembe róla.

Jövőre biztos talál magának párt ez a kecses galamb is.

A rozsdafarkú nem kér a magokból, a fülemüle sem. Saját maguk keresik meg táplálékukat a fák ágain, leginkább gyümölcsfák között. Nem a gyümölcs fontos számukra, hanem a termő fák kártevőit kutatják föl. Ugyan így a harkály is, bár idei kicsinye vidáman repül a napraforgós etető felé és a félig érett mogyorót is megvizsgálja. Van-e benne lakó?

A betonlap közelében nő a zsenge fű, a föld alatt élő vakond itt-ott felkérgetőzik a napvilágra, no, nem dugja ki fejét, hisz nem is lát aprócska szemével és vakítaná a napfény, de levegőre van szüksége a járatokban. A feltúrt föld finom porhanyós, alatta ott van a járat bemenő nyílása, komoly 6 hat centis átmérővel. Biztos, hogy talál elég táplálékot, mert rendületlenül keres kutat, bosszúságot is okoz egyben, mert a gyeppelt lesz. Nem tudhatja, hogy nem kívánt látogató.

Minden kerttulajdonosnak tudnia kell, hogy ahol megjelenik a vakond, ott bizony van a föld mélyében a gyökerek között kártevő.

A verebek épp a porban fürdenek, széttárt szárnyakkal ég felé fordított lábacsakkal, nézni is öröm.

Felhőtlen az égbolt. Forró a levegő. A levelek mozdulatlanok

Permetező locsolórendszer üdíti a levegőt, a pázsitot, messziről a balatoni fürdőzők zaja hallatszik, a vonatok zakatolása a síneken. A borostyánnal befutott kerítés mellett a kövek között hosszú csillogó zöld gyík lapul. Kéklik a kőkény, piroslik a csipkebogyó, érik a füge és a szilva. A leánderek hajlonganak az enyhe szélben, lila fehér-rózsaszín szirmokkal, a levendula ezüstösen nő, s csak jövőre hajt sűrű virágot, idén csak levelei díszlenek.

Minden élő álma, hogy egy ilyen paradicsomban, édeni állapotban éljen. Embernek, madárnak, ház körül élőknek, vadon élőknek vágya.

A madárbirodalom lakói ősztől ősztőneikre hallgatva elröpiúnek déli országrészekbe, ahol enyhébb lesz a tél, a fagy.

A Gazda félbetört diót rak ki s talán csüngő madárkalácsot is, de nem jön sűrűn. Eddig ezek a madárhangok, mozdulatok gyönyörködtetik, de csak tavasszal tér vissza, ahogy szeretett kismadarai, már nem csak magra áhítózza, hanem végigvizsgálva a sárgabarackfát, a szilvát, szőlőt, almafát és a három fügefát, az óriásira nőtt vadkörtét, is törzsében a hangyabollyal, hangyatojással. Meghálálva a gondoskodást.

Békétleneknek, nyugtalanoknak, kétkedőknek, megfáradt elégedetlenkedőknek, testi-lelki terheteket cipelőknek szívesen ajánlom, hogy elvonulva az emberektől, ilyen vagy hasonló környezetben, vizsgálja meg milyen érzés az, hogy megtapasztalhatja: A teremtett világban rend van. A Teremtőnek gondja van az égi madarakra, a kis verebekre, a liliomok szép ruházatára, s az embernek haja szála

sem hull le véletlenül. Örök kérdés marad, miért is került ki az emberiség s vele együtt a madár és vadon élő állat az Édenből. Mert örökké akart élni? Mert mindent tudni akart?
Hova lett az Elveszített Paradicsom? Talán épp Balatonszepezden található.